

Jephtah, of de liefde tot het vaderland : treurspel

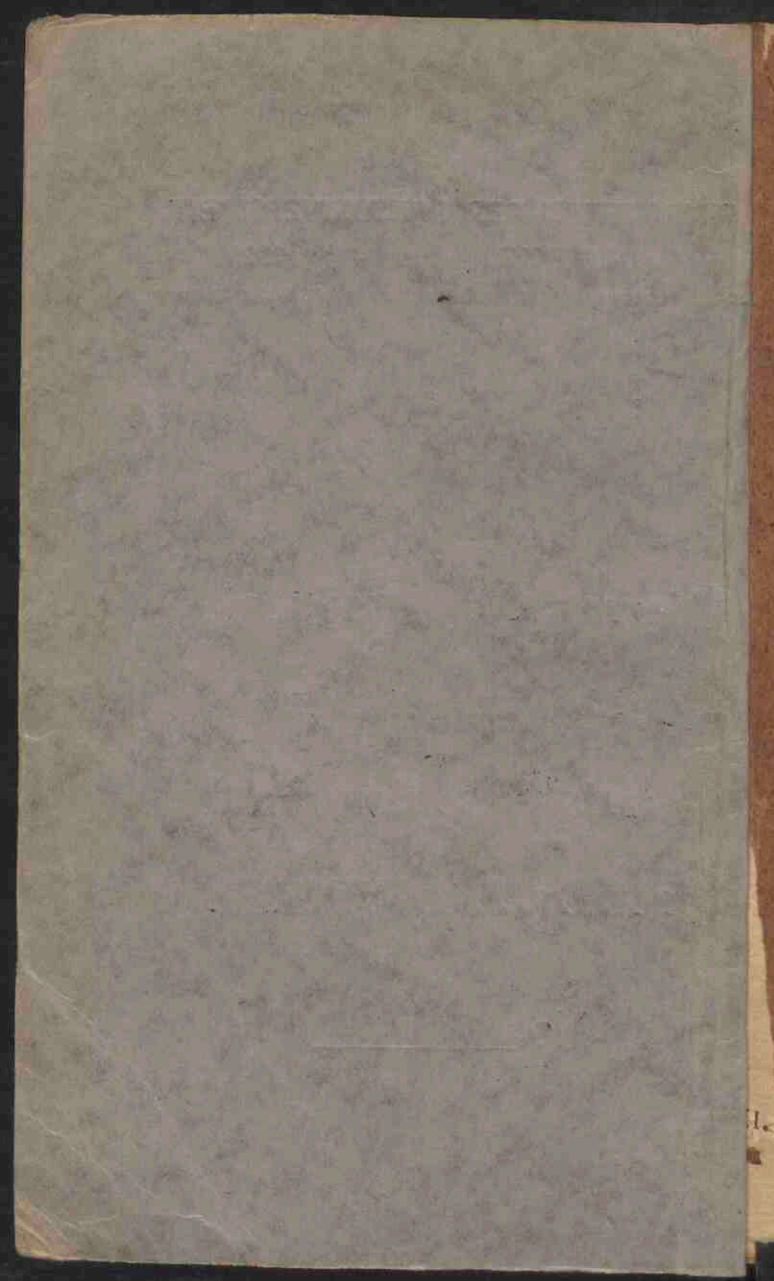
<https://hdl.handle.net/1874/368137>

BIBLIOTHEEK DER RIJKSUNIVERSITEIT
TE UTRECHT

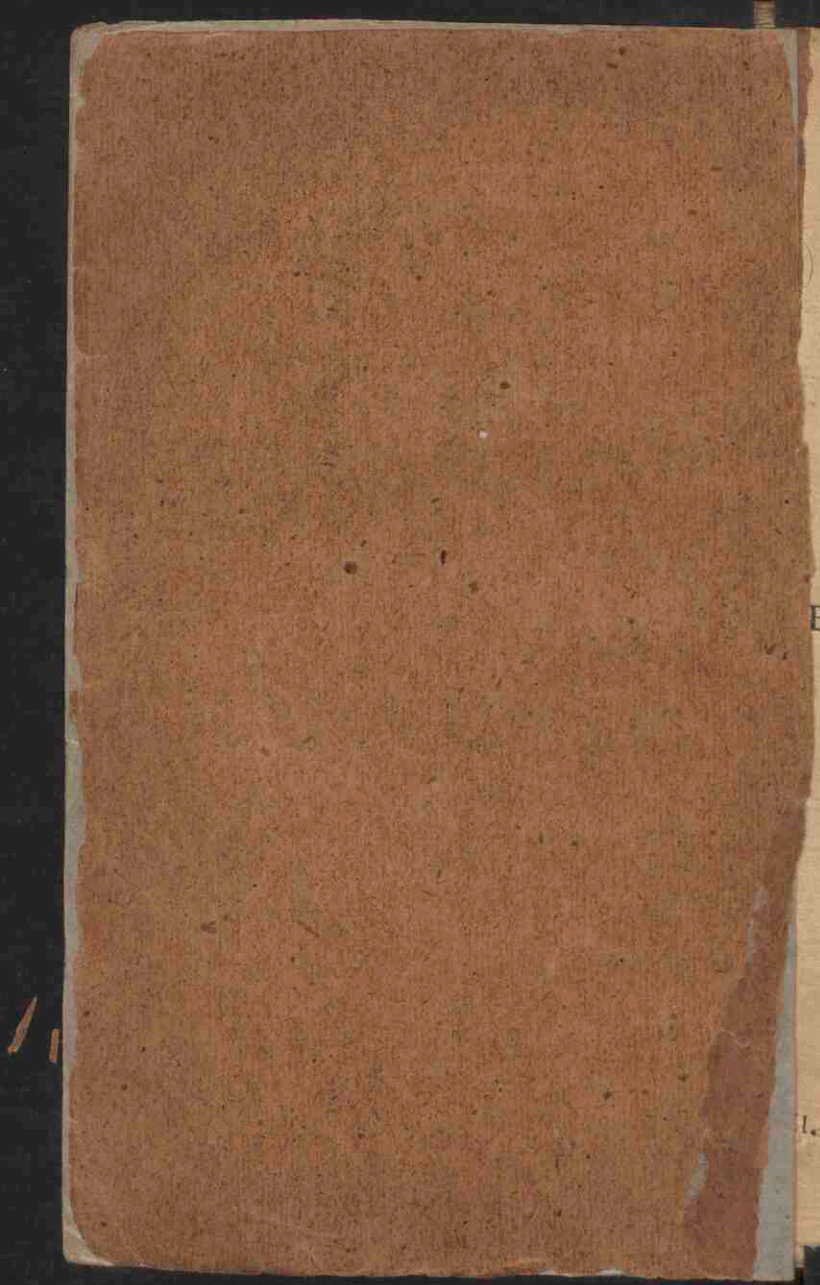
1929

**Verzameling tooneel=
stukken uit de
nalatenschap van
prof. Dr. J. te WINKEL**

No. 390

by J. L. M. W. L.
M. 396 a

390

1292.

JEPHTAH,

OF DE

EFDE TOT HET VADERLAND,

TREURSPEL.

door

J. Komez

BIBLIOTHEEK DER
RIJKSUNIVERSITEIT
UTRECHT.

I. DEEL.

A

PER.

PERSONA ADJEN.

JEPHTAH, *een rechter Israëls.*

ZULMA, *zyne dochter.*

ADNER, *een bevelhebber.*

JAÏR, *afgezant der Ammoriëten, uit het leger vóór Mizpa.*

ELEAZAR, *een priester.*

SALOMITH, *vrindin van Zulma.*

EEN BEVELHEBBER.

Twée legerhoofden.

Israëlsche maagden.

Wachten.

Het volk.

Het tooneel is in Mizpa.

J E P H.

J E P H T A H,

O F D E

LIEFDE TOT HET VADERLAND,

TREURSPEL.

E E R S T E B E D R Y F.

E E R S T E T O O N E E L.

ZULMA, SALOMITH.

SALOMITH.

Laat, Zulma! my, in 't wee dat Isrel heeft te dragen,
Daar Mizpa Ammons heir ten ftryd weêr op ziet dagen,
Opdat ons volk, getrouw aan Isrels God gehecht,
U zwaarder juk, ter ftraf dier trouw, worde opgelegd,
U vragen wat u thans, daar kryg u fteeds deed beven,
In dezen bangen tyd tot blydfchap ftof kan geven?
's Lands vader, Jephtah, de eer van Gileâds geflacht,
Die moedige oorlogfman, die u heeft voortgebragt,
In wien 's volks hoop beftaat, die wellust uwer oogen,
Word door een' nieuwen kryg uw' tedren arm onttogen;

Noch meer, vergeef het my, die jeugdige oorlogsmann,
 Held Adner, die uw hand zich waardig noemen kan,
 Aan wien uw vader u ter gemalin zal geven,
 Word mede uw' arm ontruikt, en slagwaarts weggedreven;
 Daar dus natuur en liefde uw hart met schrik moet slaan,
 Doet blydschap op 't gelaat een schooner roos ontstaan!

ZULMA.

Dit hart, dat schaars zich waan voor waarheid op laat dringen,
 Verwondert geenszins zich om uw verwonderingen.
 Gy, die 's lands waren staat slechts oppervlakkig ziet,
 Myn waarde Salomith! kent ook myn' toestand niet
 De kring waarin gy leeft, de kring der burgerlooten,
 Is overal verblind in 't waar geheim der grooten.
 Dat deze taal, vrindin! u met geen smarten drukk':
 Die blindheid is niet steeds der volken ongeluk;
 Zy zouden menigmaal, daar zy nu juichen, beven,
 Zo hen 's lands ware staat te kennen wierd gegeven;
 En, niterst ongeschikt om alles gaê te slaan,
 Greep 't volk licht in zyn' angst verkeerde midlen aan.
 Geloof my, 't moet dus nooit, in akelige tyden,
 Die meerder wetenschap aan liên van staat benyden;
 Zy word niet dan te veel, helaas! te duur betaald!
 Die vreugd die onvermombd my thans uit de oogen straalt,
 Rust opeen' grond, vrindin! die 't volk noch is verborgen.
 Eén voorval dat myn ziel eenslags ontslaat van zorgen,
 Wierd door den Hemel zelv', tot heil des lands, bewerkt.

SALOMITH.

'k Heb myn weetgierigheid steeds aan myn' stand beperkt.
 Te jong, te weinig tyds tot uw vrindin verkoren,
 Om in 's lands bangen staat geheimen na te sporen,

Die

Die nimmer man of vrouw van rang moet doen verstaan,
 En die 't my dus niet voegt weetgierig naar te gaan,
 Wil ik waaruit uw vreugd moog' spruiten niet doorgronden,
 Zo eenig staatsgeheim daarmee mogt zyn verbonden.

ZULMA.

Neen, 't staatsgeheim, vrindin! dat my een blydschap baart
 Die uw verwondring wekt, zy veilig u verklaard.
 't Vermaak is nooit zo zoet, zal nooit zo sterk ons streelen,
 Dan als men 't geen men mint daar gul in kan doen deelen.
 Hoor my, myn Salomith! Kent gy den Ammoriët?

SALOMITH.

Als een' verwoepeling der Godheid, verder niet.
 Van Ismaëlschen grond, als zuigling, hier gekomen,
 En in uw' vaders huis meêdoogende opgenomen,
 De kindschheid naauw' ontgaan, vernam ik hier alleen
 Dat Ammon vyand is des Gods hier aangebeên.

ZULMA.

De gruwzame Ammoriët is bovenal hovaardig;
 Naauw' acht hy Isrels volk zyn haatlyk schandjuk waardig,
 Een juk waarin Gods wraak door Ammon ons deed slaan,
 Zodra wy tegen God ontzind zyn opgestaan,
 Maar dat door Jephthahs vuist ten halve wierd verbroken,
 Zodra we alleen voor God onze offers deden rooken,
 En Israël op nieuw, door waar berouw beïerd,
 Weêr 't erfvolk van den God van hunne vaders wierd.
 't Hooghartig Ammon zend thans Jephthah afgezanten,
 Daar hy, tot 's vyands schrik, de krygsbanier deed planten;
 Men schuwte zyn' arm, zoekt vree; myn hart voorspelt het my.

SALOMITH.

Dat die voorspelling niet voor u bedrieglyk zy!
Och! dat bedrogen hoop ons nooit met smarten griede!

ZULMA.

Myn hoop heeft goeden grond, en streelt natuur en liefde:
Myn vader is gevreesd by Ammons oorlogsstoet,
Zo veel om zyn beleid als om zyn' heldenmoed.
De liefde tot zyn volk kent in zyn hart geen palen,
Geen smaad zelfs kon die liefde ooit in zyn ziel doen dalen,
Want toen hy's broeders woede, in 't boos vervolgen woest,
Van klein gevolg verzeld, in Tob ontwyken moest,
Vergat de heldenziel grootmoedig zo veel woede,
Zyn volk ziende onderdrukt door Ammons yzren roede;
Waarzulk een liefde een' held naar 't oorlogspark doet spoën,
Daar moet de dapperheid de grootste wondren doen.
Myn vader, ja, uw moed, uw naam doet Ammon beven;
Ik blyf dus in uw' arm, gy in den mynen leven!
En gy, die nevens hem een slagveld zoud betreën,
Gy, Adner! my zo waard', geen kryg scheurt ons van één!

SALOMITH.

Ik moet my, nevens u, in uwe hoop v erblyden:
De hoogmoed zal door 't zwaard, nooit door gezanten slyden.
Maar is 't bericht gegrond, dat 's vyands trots gewis
Een' stap zal doen die hem zo hoogst vernedrende is?
Van wien heeft Zulma toch dat groot bericht gekregen?

ZULMA.

Van mynen vaderzelve, die, schoon, door's Hemels zegen,
Waar hy te veld verschynt tot nocht overwint,
Zo veel den oorlog haat als hy de vrede mint.
In 't hart met myne vrees voor zyn vertrek bewogen,
Heeft

Heeft zyne liefde aan hem by my 't geheim ontogen,
 Met die verzekering, dat, zo hem de Ammoriet
 Eene onderhandeling in Mizpaas muren bied
 Die Isrel roemryk is, en waarlyk heilzaam mede,
 Hy thans geen oorlogszwaard zal rukken uit de scheede.
 Ons volk, dat Ammon haat, en slydwaarts wenscht te treên,
 Hoort, naar den aart des volks, dien woesten haat alleen;
 Dus moet het geen de held in 't heimlyk heeft besloten,
 Onkundig zyn aan 't volk, aan 't leger en de grooten.
 Ik heb 't aan Adnerzely' met pyn bedekt, uit pligt.
 Myn vader heeft alléén het heimelyk bericht
 Der zekre komst, vrindin! van 's vyands zendelingen.
 'k Zie Adner: 'k moet met smart op nieuw myn vreugd be-
 (dwingen.

T W E E D E T O O N E E L.

ZULMA, ADNER, SALOMITH.

ADNER.

Myn Zulma! daar 's lands nood, een nieuwe krygsörkaan,
 My dwingt om voor een wyl uw minzaam oog te ontgaan,
 Ofmooglyk om, helaas! (wie kent den wil des Heeren!)
 Van 't bloedig krygstoooneel nooit weder hier te keeren,
 Sta toe dat ik my u te troosten onderwind'.
 Ontfang dan 't laatst vaarwel van hem die u bemint,
 Van hem die om zyn land alleen u kan begeven,
 En die niet keeren zal dan om voor u te leven.
 Wees, daar ik Jephtah volge aan 't hoofd van Isrels magt;
 Wanneer gy duurzaam my herdenken waardig acht,
 Indachtig dat uw beeld myn daden zal bestieren,

Dat ik dat steeds zal zien in onze krygsbanieren,
 En dat, zo in den stryd uw minnaar Adner vall',
 Zyn laatste zucht dat beeld noch vurig kusschen zal.
 Zy, die haar volk waardeert, moet zich hiermee vernoegen,
 Daar haar geen' andren troost in 't wee is toe te voegen.

ZULMA.

Wat dryft myn' Adner aan tot dit verhaast vaarwel?
 Dat my het hart doorsnyd!

ADNER.

Myn' veldheers hoog bevel,
 Dat door geen' Isreliet, getrouw aan God verbonden,
 Voorāl niet in een' kryg des Heeren, word geschonden.
 Myn togt naar 't heir staat vast, noch vóór den avondstond.

ZULMA.

Dit is dan Zulmaas troost! en dat uit Adners mond!

ADNER.

Ach! wek geen pynen op die gy veelēer moest smooren.
 De liefde deed sints lang myn hart hare inspraak hooren,
 Door hoop op uw bezit wierd zy met kracht gevoed,
 En nooit was zy zo sterk dan nu ik scheiden moet:
 Ik word van u gescheurd, daar ik aan u moest huwen...
 God spreekt, myn Zulma! wy, laat ons het morren schuwen;
 Zyn stem roept my te veld door Jephthahs krygstrompet;
 Laat my myn wond' heelde uwe, en eer met my Gods wer.
 Zodra hy door zyn' held, of zelf, zyn' wil doet blyken,
 Moet in elk' Isreliet alle andere inspraak wyken.
 Hou toch uw oog gevest' op vader Abraham:
 Zodra die vroome held van God bevel bekwam,
 Het bloed op te offeren des zoons uit hem geboren,
 Verr' van dien strengen eisch met morring aan te hooren,

Ge-

Geleid, hoe duur die togt den droeven vader sta,
 Gehoorzame Abraham zyn' zoon naar Moria.
 Daar God ons minder vraagt, gehoorzaam zonder smarte.

ZULMA.

Hy eischt niet min van ons dan de offring van ons harte,
 Een eisch zo streng voor my, zo pynlyk voormyn' geest,
 Als ooit Gods eisch welëer voor Abram is geweest.
 Ik min u, en myn hart bekent dit zonder vreezen,
 Daar myne en vaders keur u deed den minnaar wezen,
 Met wien myn hand zich moest verbinden door den echt;
 Gy weet wat zegening, wat eer gantsch Isrel hecht
 Aan een' gehuwden staat, aan welveréénigd leven,
 Aan blyk van huwlyksdeugd aan 't volk te kunnen geven,
 Aan echtelyke trouw, aan schrande huisbeleid,
 En aan den moederstand, die vrucht der vruchtbaarheid.
 Zo lieflyk een tafreel streelt van naby myne oogen,
 Alleen opdat het my op 't gruwzaamst worde onttoogen!
 Ach! schoon Gods wil myn hart, als 't uwe, heilig zy,
 Dit kan my smartlyk zyn, en zonder morrery.
 Maar schoon al myn geluk door Jephthah word verbroken,
 Gy zult van hier niet gaan, vóór ik hem heb gesproken.

ADNER.

Een vruchteloos besluit! Dat spreken baat ons niet:
 Herroep die veldheer ooit het geen hy eens gebied?
 De hoop op dat gesprek...

ZULMA.

Rust op geen ydle gronden:
 Het vaderlyke woord heeft ons te saam' verbonden,
 Hy sta, myn Adner! my, eer hy te veld trekk', toe
 Te smeeken dat hy 't woord dat hy ons gaf voldoe.

Zodra ik u myn hand als gade heb gegeven,
Veroorlooft u de wet dat gy by my moogt leven,
Dat gy den loop ééns jaars u de oorlogswoele onttrekt.

ADNER.

Gy wilt dan dat myne eer, ô Zulma! word' bekleet!
Ik zou myn volk voor 't spits van Ammons heir zien dryven,
En, door de wet gedekt, hier werkloos by u blyven!
Dat zich 't gemeen bedien' van 't geen die wet gebied,
Dat dit de burger doe, een krygshoofd voegt dit niet.
Deze oorlog is op last van Israels God ontstoken,
Opdat het gruwzaam juk, ons drukkend', word' verbroken;
Het rot dat, ons ter straffe, ons heeft in 't juk gebragt,
Heeft op ons zuchtend volk een zigtbare overmagt:
De moed kan dus alleen ons doen ter zege spoeden,
Alleen de minderheid van 't krygsgetal vergoeden,
En in dien toestand is elk dapper oorlogsman
Een schat, om wiens gemis ons landvolk treuren kan.
Myn arm is reeds beproefd, men hoopt daarop in 't sryden:
De veldtogt is door my onmogelyk dus te myden.
ô Zulma! scheiden wy, hoe hard ons dit ook vall':
Myn hart voorspelt het my, dat ik hier keeren zal
Onëindig meerder waard' uw echtgenoot te wezen,
Dan ik 't ooit ben geweest, of wezen kon voordezen.
Ik zal, op Jephthahs spoor, voor 't volk ten sryde gaan:
Wy sryden om uw' hals van Ammons juk te ontslaan,
Wy sryden om myn God op Ammons God te wreken,
Wy zullen, op Gods last, het beeld van Camos breken(*);
De

(*) Camos, een afgod der Ammoriëten, in de heilige Schrift
het

De afschuwlyke Ammorië word' door ons uitgeroeid:
 Waar 't hart ten kryg gevormd van zo veel yver gloeit,
 Waar God op 't zichtbaarst toont wat ons bestryd te haten,
 Wat kan daar de overmagt aan eenig' vyand baten?
 Haast ziet gy ons gekeerd, door maagden voorgegaan,
 Die, zingende, onzen roem aan Israhel doen verstaan,
 Daar gy, vol vreugd, ten loon van pynelyk verlangen,
 In vader en gemaal twee redders zult ontfangen.
 Vest', dit betaamt u thans, uw oog op dit tafreel,
 En, zo ge u strelen wilt, dat anders niets u streel'.
 Maar 't uur van scheiden komt: ik zie uw' strengen vader.

D E R D E T O O N E E L.

JEPHTAH, ZULMA, ADNER, SALOMITH.

JEPHTAH.

Myn kindren! 't landgevaar komt ieder uur ons nader;
 De gruwzame Ammorië, die list met woede paart,
 Begaat deez' dag een' stap die elk verwondring baart:
 Zyn tenten zyn alreë voor Mizpa opgeflagt,
 Terwyl zyn afgezant in Mizpa op komt dagen.
 Zo veel vernedering, by 't nadren van zyn magt,
 Brengt alles op de been, en is by my verdacht.
 O Adner! 't is geen tyd de liefde thans te hooren:
 Bemind by 't oorlogsvolk, en voor den kryg geboren,
 Naast my, de hoop van 't heil, voegt u te veld te gaan,
 Daar

het verloofsel Ammons genaamd. Het was één der afgoden die,
 volgens de Schriften, door de Israëlieten wierden nagehoereerd,
 waarom God dit volk thans in de hand der Ammoriëten had ge-
 geven.

Daar ik den afgezant een wyl te woord zal staan.
Vervroeg uwe afreis, ga!

ADNER.

Zou 't my geoorloofd wezen
Te vragen, of wy niet te veel, te ontydig, vreezen?
Zo 's vyands afgezant zich stelt in uwe magt,
Waarom vyandlykheid van 's vyands heir verwacht?
Zou Ammon zyn' gezant aan uwe gramfchap wagen?

JEPHTAH.

Is 't mooglyk dat een held als Adner dit kan vragen!
De Godlooze Ammoriet is by zyn wreedheid valsch:
Hy weet dat, zo hy ons mogt komen op den hals,
Terwyl zyn zendling hier ons listig op zou houden,
Wy ons op zyn' gezant gewis niet wreken zouden,
Daar in des vyands land zo menig Isreliet
Tot nocht toe zich in 't juk van 't wrokkende Ammon ziet;
Hun zeker lyfsgevaar zoude onze wraak bepalen,
Zo Ammon door verraad een zege mogt behalen.
De vyand kent te wel myn liefde tot myn volk,
Dan dat ik 't om myn wraak zou wagen aan zyn' dolk.
Mistrouw den Ammoriet, berucht door schelmsche vonden.

ZULMA.

Gy hebt dan door uw woord aan Adner my verbonden,
Myn vader! om eensflags, by schyn slechts van gevaar,
Ons, door een streng bevel, te scheuren van elkaër!
Gy deed ons heil ons zien om 't ylings ons te ontrukken!

JEPHTAH.

Myn dochter! is 't nu tyd my door verwyte te drukken?
Is Ammons overmagt, myn schroom voor zyn verraad,
Dan niet genoeg voor my, by 's lands benaauwden staat?

'k Ben

'k Ben streng by 't oorlogsvolk, een krygshoofd moet dat
 Maar Isrels sterke God, by eedbreuk hoogst te vreezen, (wezen;
 Neem' van myn hart den eed, dat ik u heb bemind
 Met eene tederheid die spaarzaam weêrgaê vind;
 Hy zag myn' tranenvloed, toen ik, naar Tob verdreven,
 Verr' van myn Zulma, arm in ballingschap, moest leven;
 En 't is dit oogenblik, dat Hy myn ingewand
 Doorsneden ziet om u, myn eenig huwlykspand.
 ô Gy! van wien myn hart voor 't minst één' nazaat wachtte,
 Die éénmaal de eer zou zyn van Israëls geslachte,
 Betaamt, ik stel dit zelf aan uw verheven deugd,
 Ons, in 's lands hoogen nood, een feest van huwlyksvreugd?
 Spreek van myn strengheid niet, en dat my schyn doet vreezen:
 't Gestrenge is pligt, de nood meer groot dan ooit voordezen;
 En daar 't gevaar uw' held den aftogt thans gebied,
 Verteder nu zyn hart door uwe tranen niet.
 Laat hem zyn' oorlogsmoed.

ZULMA.

Die zal te sterker blaken,
 Als hy als myn gemaal voor Israël zal waken.

JEPHTAH.

De insteller onzer wet, in wysheid waarlyk groot,
 Mistrouwde in 't oorlogswoën elk' jongen echtgenoot.
 Gy kent de krachten niet der tedre huwlyksbanden.
 Helaas! uw beider wee verscheurt myne ingewanden.
 Uw vader zou verheugd uw' wensch ten dienste staan;
 Hy heeft voor uw geluk all' wat hy kon gedaan,
 Gods priester raad gepleegd, en dees heeft, in 's lands nooden,
 Het uitsfel van uw' echt tot na den kryg geboden.
 Held Adner hebb', wanneer ons Ammons magt benaauw',

Geen

Geen echtgenoot in 't hart die zynen moed verslaauw'.
 Gods tolk heeft zich verklaard, laat ons Gods gramschap
 ADNER. (vreezen.)

Myn Zulma! hoe't ons smart', laat ons gehoorzaam wezen;
 Verheug u dat Gods wil, die zich zo klaar doet zien,
 Begeert dat ik een' schat als Zulma eerst verdien'.

VIERDE TOONEEL.

JEPHTAH, ZULMA, ADNER, SALOMITH, EEN
 BEVELHEBBER.

DE BEVELHEBBER.

De krygsman als gezant door Ammons hoofd verkoren,
 Is in deez' muur, en eischt dat gy hem straks zult hooren.
 Al 't volk was op de been, zodra hy binnen toog,
 En wenschte dat zyn last hen kenbaar worden moog'.

JEPHTAH.

Gelei den afgezant in één van myn vertrekken.

*De Bevelhebber vertrekt, waarna Jephtah tegen
 Adner en Zulma vervolgt:*

Ik heb aan u ontdekt all' 't geen ik moest ontdekken;
 Bestormt myn hart niet meer door zuchten, of door klagt.
 Gy, Adner! ga terstond aan 't hoofd der oorlogsmagt.

ZULMA.

Daar alles tegen ons, myn Adner! zich doet hooren,
 Daar God, zo 't schynt, uw' arm heeft voor zyn zaak verkoren,
 Hoe grievend' voor myn hart dit prachtig denkbeeld zy,
 Verduren wy ons wee ... Geliefde! ... acht! scheiden wy.
 Maar denk in 't heetst des stryds ...

JEPH-

JEPHTAH, Adner *by de hand terugtrekkende.*

Aan God en aan uw. piigten,
 Aan 't geen gy voor uw volk, en, ... Zulma moet verrichten;
 En denk, dat, doende all' 't geen u God door my beval,
 Zy zoeter loon dan ooit voor Adner wezen zal.
 Geen woord meer; volg my straks. Myndochter! smoor uw
 (klagten;
 Doe 't geen men van het kroost van Jephtah moet verwachten.

V T F D E T O O N E E L.

ZULMA, SALOMITH.

ZULMA.

o God van Israël! o God van 't vaderland! ...
 Maar uw verheven wil is boven ons verstand;
 Licht wilt ge my door smart, als Therachs zoon, beproeven,
 Tot heerlyker loon voor doorgestaan bedroeven.
 Myn tong smoort dan de klagt in dees gesteltenis;
 Verschoon my, zo dit noch myn hart niet mooglyk is.
 Met eerbied voor Uw' wil, maar met gevoel geboren,
 Is 't my niet mooglyk noch myn' pligt volmaakt te hooren;
 Myn wonde is veel te diep, om die ten zelfden stond
 Dat zy wierd toegebragt te heelen in den grond.
 Genezing voor myn hart kan niet dan langzaam spoeden.
 Och! sta my toe de liefde in my door hoop te voeden;
 Dit licht voor 't minst myn smart. Gy, Israels teder kroost!
 Treed toe. Dat uw gezang myn treurend hart vertroost.

Z E S D E T O O N E E L.

ZULMA, SALOMITH, ISRAËLSCHE MAAGDEN.

DE MAAGDEN, *zingende.*

't Is hard van 't geen men mint te scheiden,
 Voor all' wat leeft; maar Israël
 Laat zich met diepen eerbied leiden,
 Alleen door 't Goddelyk bevel.

EEN STEM.

Gods volk moet zelfs natuur doen zwynen,
 Als God alleen gehoor begeert;
 Zou aardfche liefde dan by ons gehoor verkrygen,
 Daar 't hart alleen Gods heilftem eert?

EEN ANDERE STEM.

Ons volk is edel onderscheiden
 Van 't fchandelyk afgodifch rot,
 Door zich alleen door Isrels God,
 Wat Hy ook eifch', te laten leiden.

DE MAAGDEN.

Dat bleek aan vader Abraham:
 God eifcht het eenig kroost uit Sarahs fchoot geboren:
 De Godsheld doet geen morring hooren;
 Straks dreigt het offermes de hoope van 's mans ftam.

EEN STEM.

Ook deed de vrome Loth zyne onderwerping blyken,
 Aan 't hooge Goddelyk bevel:
 Hy zwygt, zegt land en huis vaarwel,
 Zelfs zonder om te zien naar 't geen hy moet ontwyken;

Ter-

Terwyl hare ongehoorzaamheid
Zyn gade een strenge straf bereid.

EEN ANDERE STEM.

Gy moet uw droefheid grootsch verheeren,
ô Kroost des helds van Gileäd!
Uw Adner zal voorzeker keeren
In onze vaderlyke stad;
Gelyk voordezen Izaak keerde,
Na Abram Gods bevelen eerde,
En zyne smart vermeesterd had.

EEN ANDERE STEM.

Misschien, ô Zulma! blyft de vrede
By ons in stand:

't Hoogmoedig Ammon zend alreede
Ons zyn' gezant.

Och! dat het zwaard bleef in de scheede,
Tot heil van 't land!

EEN ANDERE STEM.

Ook licht doet Ammon trotsche vragen,
Daar Jephtah, noch als oorlogsman
Noch rechter, ooit in stemmen kan;
Wanneer men de oorlogsvlam zal zien ten hemel jagen.

DE MAAGDEN.

Dan leeft Hy noch, Die Midian,
Met al zyn duizenden, zeeghaftig heeft verslagen
Door Jerubaals driehonderd man;
Waartoe, ô zustren! dan te vreezen,
Daar Jephtah in den stryd een Jerubaal zal wezen?

EEN STEM.

Zodra het God behaagt,

J E P H T A H,

Dat Hy het leven vraagt
 Van één' van Jacobs zonen,
 Of dochteren, dan moet het hart,
 Hoe 't ons en onze magen smart',
 Zich zwygend' straks gehoorzaam toonen.

EEN ANDERE STEM.

Gods wil, ó Isreliet!
 Zy juichend' steeds geprezen:
 't Is God Die 't all' doorziet,
 't Geen was, 't geen is, en 't geen zal wezen;
 Hy overziet het all'
 In 't ondermaansche dal.

EEN ANDERE STEM.

Wat sterfling kan toch 't wit des Allerhoogsten weten?

ó Zulma! baart Gods wil ons pyn,
 Het kan voor ons een goedheid zyn,
 Het geen wy dwaaslyk strengheid heeten.

EEN STEM, *herhaalt.*

Het kan voor ons een goedheid zyn,
 Het geen wy dwaaslyk strengheid heeten.

ALLE DE MAAGDEN *herhalen.*

Gods wil, ó Isreliet!

Zy juichend' steeds geprezen:
 't Is God Die 't all' doorziet,
 't Geen was, 't geen is, en 't geen zal wezen;
 Hy overziet het all',
 In 't ondermaansche dal.

Einde van het eerste bedryf.

T W E E D E B E D R Y F.

E E R S T E T O O N E E L.

JEPHTAH, ZULMA, TWEE BEVELHEBBERS,
SALOMITH, ISRAËLSCHE MAAGDEN,

Wachten.

JEPHTAH.

Dees rei vertroost', myn kind! u elders in uw klagten;
Ga, laat me in deze zaal den Ammoriet verwachten.

*Zulma en de Maagden vertrekken, waarna Jephthah
vervolgt, tegen de Bevelhebbers.*

Gy, die welêr getrouw my allen bystand bood,
Toen ik der broedren woede in 't land van Tob ontvlood,
En die, doende in den stryd als wondren u beschouwen,
Alom u ziet gevest' in Israëls vertrouwen,
Gy moet getuigen zyn van 't geen voor 't vaderland
Verhandeld worden zal met Ammons afgezant.
Zo ras 't geëischt gesprek met hem en my zal enden,
Moogt gy u tot ons heir en tot den burger wenden;
Onze onderhandeling zy tot het volk gebragt;
Spreekt en verzwýgt by hen all' wat gy dienstigst acht.

Tegen een' der Wachten.

Roep Ammons zendeling. O God! die Isrels scharen
Aan Amrams zoon vertrouwde in zandwoestyn en baren,
En onôphoudelyk zyn leidsman zyt geweest,
Uw wysheid zy dit uur met Jephthah zwakken geest!

Een volkshoofd is verknocht aan veel te zware pligten...
Helaas! wat kan de mensch uit eigen kracht verrichten!

T W E E D E T O O N E E L.

JEPHTAH, JAÏR, TWEE BEVELHEBBERS.

*Jephtah wenkt de Wachten te vertrekken, waarna de
zaaldeuren worden gesloten.*

JAÏR.

Eer ik myn' meesters last by u verricht', sta toe
Dat Jaïr voor zichzelve' zyn eigen hart voldoe.

Verschillend' van belang, in Godsdienst onderscheiden,
Laat zich myn hart door haat noch door vooroordeel leiden;
Neen, 't onderscheid, als 't voegt, den held van Gileäd
Van dien verdoolden man die ons gebied betrad,
Om 't zwervende Israël een hand te zien ontheven
Waarin, zo 't zelf bekent, hun God hen heeft gegeven:
Schoon gy myn' vorst trotseert, eerbiedig ik met vreugd
Uw volksliefde, uwe trouw en eedle heldendeugd.
Daar ik den mitter doem', kan ik den krygsman eeren
Die waard' was dat men hem iets beters zag verweren,
En die, schoon 't vorstlyk recht stout schendend' met de kling,
Tot 's menschedoms straf het hart eens oorlogsmans ontfing.
Och! mogt hy krygsman zyn tot heil der stervelingen,
En niet om voor zichzelve' naar bloedige eer te dingen!
Doch, wat gy zult bestaan, en wat 'er is geschied,
Uw opstand dooft by my uw' roem als krygsman niet.
Gantsch Ammon, hoe geducht door zyn beroemde magten,
Zou inderdaad zichzelve' op 't hoogst gelukkig achten,

Zo Jephtah zynen haat tot Ammons volk verwon,
Met ons, zo niet als vrind, in vrede leven kon,
En ons niet dwong het bloed te doen als beken stroomen,
Daar Isrel zo veel lands ons wetloos heeft ontnomen.
Dus denk ik over u, en denk gelyk 't my past.
'k Heb thans myzelve voldaan. Hoor nu myn' konings last.

Uw Isrel, uit Egipte op onzen grond gekomen,
Heeft niet alleen ons land onwettig ingenomen,
Maar heeft in ons gewest, van moord noch plundring moê,
Zich, van den Arnon af tot aan den Jabok toe,
In eigendom gevest, verbryzende onze goden,
Daar uwe benden 't volk van onze landen doodden.
Myn koning, die de wraak, hoe wettig, noch niet hoort,
Vergeeft een zwervend volk die roovery en moord,
Mits gy 't geroofde land pligtmatick weêr zult geven,
En, als zyn onderdaan, naar zyne wet blyft leven.

Ziedaar myn' meesters eisch volledig u verklaard;
Een' eisch dien hy, met smart, zal staven met zyn zwaard,
Indien gy weigrend' blyft om naar zyn' wil te hooren,
En ge een' onzekren kryg voor vrede hebt verkoren.

JEPHTAH.

Die vleijery, gemengd met zo veel bitschen hoon,
Geuit met minzaamheid gemengd met hoogen toon,
Bewyst ons klaar den aart der volken van die landen,
Vervloekt door Israels God, en ons gesteld in handen;
De haat in 't hart gevest' verraad het zelfbedwang;
Als Ammon Jephtah vleit, is 't enkel uit belang.
't Is dus beneden my om u met ydle klanken,
Voor achting my betoont, in lang gesprek, te danken;
Het volk van Israël! ô Jaïr! is oprecht.

Ik heb uw' last gehoord. Nu hoor wat Jephthah zegr.
 Ons Isrel heeft uw' vorst geen voetbreed lands ontnomen;
 Door God geleid, en 't meir op andre zyde ontkomen,
 Sloeg Israël, op last van zynen Opperheer,
 Te Kades, zich ter rust, de legertenten neêr.
 Na lange worsteling in deze woeste streken,
 Belloot het nederig den Edomiet te smeken
 Ten doortogt van zyn land, naar een meer vruchtbaar oord;
 Maar Isrels beê wierd niet door Edoms vorst verhoord.
 't Besloot hetzelfde toen aan Ammons vorst te vragen;
 Maar 't zag ook hier 't verzoek met smaadheid afgeslagen;
 Waardoor dan 't lydend' volk op Kades grond, hoe woest,
 Met vrouw en schuldloos kroost, gelegerd blyven moest.
 't Verduurde in dezen stand de afschuwelykste elenden;
 En, verr' van, hoe gedrukt, uit nood de vree te schenden,
 Nam 't, daar hun wee hen drong, in dien benaauwd' stand
 Verhuizend', straks den weg langs Moäbs vruchtbaar land,
 En Edoms grens, daar 't zich door leidslieën zag beletten
 Den voet op Edoms grond of Moäbs land te zetten.
 Het lag aan Arnons boord, de grens des Moäbiets,
 Die lachende Isrel zag in 't midden des verdriets.
 Toen deed ons opperhoofd den Ammoriet ontdekken
 'sVolks harden nood, met bede omlangs zyn' grond te trekken;
 Maar Isrel onderging van Ammon wreeder smaad,
 Dan ooit van Edoms woede, en Moäbs woesten haat.
 Wy riepen toen tot God, 's volks redder in gevaren;
 En dees beval ons 't bloed van Ammon niet te sparen,
 Of dat van Edoms volk, en van den Moäbiet,
 Indien men ons niet vry hunn' grond betreden liet;
 De afgodery uws volks, verfoeilijk in Gods oogen,

Gevoegd by Isrels smaad, had God daartoe bewogen.
 Wy trokken rustig voort, wanneer uw volk zyn magt,
 Gewapend ons ten val, tirannig samenbragt.
 Straks wierd men handgemeen, naar Ammons wreed behagen,
 En Ammon zag zyn magt door Isrels magt verslagen,
 Met Edoms gantsche heir, en Moäbs legerstoet.
 Hun land viel ons ten deel, dat ge ons niet wyten moet:
 Myn God heeft ons ten sryd met Ammons volk gedreven,
 Myn God heeft dus uw land aan ons ten erf gegeven.
 Zo Camos, dien uw volk als 's aardryks God beschouwt,
 U landen erven deed, zeg, of gy weigren zoud? *)
 Dus, welk een dreigement uw rede moog' verzellen,
 Wy zullen nooit ons erf in uwe handen stellen;
 Vertrouwende in den sryd, wat ook uw vorst besta,
 Den God van Jerubaal, en dien van Jozua.

J A Ï R.

Heeft uwe God welëer u tot den sryd gedreven,
 Het blykt dat hy u 't land niet erflyk heeft gegeven,
 Maar wel dat hy, gebelgd om Isrels roovery,
 En moord, wil dat uw volk ons onderworpen zy;
 Dus kan uw opstand niet dan hem mishaglyk wezen;
 Zo hy nu magt bezit, wat staat u dan te vreezen

Van

(*) Deze taal van den held van Gileäd, die zo uitdruklyk niets is dan onderstellender wyze, en enkel gericht naar de gronden der Ammorieten, is, zou men het gelooven? door den wysgeer van Therny aangevoerd alsöf Jephthah de afgoden verdroeg, en als of hy dat deed uit liefde der verdraagszaamheid van de wet van Mozes, die zo uitdruklyk alle afgodery verbied en vervloekt. Was zulk een bewys goede ernst van den wysgeer?

Van zyne grimmigheid, zo gy ons wederstaat,
 En, daar gy 't myden kunt, de hand aan 't krygszwaard slaat?
 Weërsta hem niet in ons. Laat u myn raad bekoren:
 Vraag vóór den kryg uw' God wat lot u is beschoren;
 Zo hy menschlievend is, dan zal, naar allen schyn,
 De vrede en niet de kryg gewis zyn keuze zyn.

JEPHTAH.

Myn God is niet bekend by die Godlooze mannen,
 Die, door zyn hoog bevel, rechtvaardig zyn verbannen,
 Daar zy hun teder kroost, ó gruwelyk bestaan!
 Voor Molochs beeld het vuur onmenschlyk door doen gaan.
 Dus zwyg van Israels God...

JAÏR.

Waartoe daarvan te zwygen!

't Gerucht deed ons genoeg van hem te weten krygen:
 Gebood hy zelf dan niet, ik weet niet in wat land,
 Eén' van uw vaderen een kinderofferhand?

JEPHTAH.

Noch ééns, gy kent hem niet; dus dient hier van zyn wegen,
 Den grond van 't geen hy wil, en 't geen hy doet, gezwegen.
 Spreek van 't geen ons betreft. God eischte door zyn' tolk,
 Van ons, zyn eenig rein en uitverkoren volk,
 Dat we uw verfoefelen niet nahoereren zouden:
 Zolang ons volk die wet gehoorzaam heeft gehouden,
 Zolang was 't ook dat hy ons menschlyk zwak verdroeg;
 Maar toen 't verdoolde volk dolzinnig oversloeg
 Tot snoode afgodery, door voorbeeld aangedreven,
 Besloot de Almagtige ons in uwe hand te geven;
 Dan ook, zodra ons volk tot hem is weérgekeerd,
 Heeft hy van my de breuk van Ammons juk begeerd.

Myn

Myn arm zal hem voldoen, aan 't hoofd van myne magten,
 Zo Ammon ooit van my de lafheid blyft verwachten,
 Dat ik een land, geërfd op last van mynen God,
 Slechts op een dreigement zou levren aan uw rot.
 Zo Ammon toonen wil den wreeden kryg te haten,
 Hy moet dit land aan ons, aan Isrel vryheid laten;
 Zo niet, verwacht dat hy, hoe ons zyn toorne ook blyk',
 Geen duimbreed gronds verkryg'... dan over Jephthahs lyk.

J A ï R.

Ik zal uw' overmoed myn' vorst te kennen geven.
 Hy, die de vrede zocht, kan... en zal u doen beven;
 Maar 't finart my dat een man die hier zyn volk verbeeld,
 Zo zinloos met zyn volk en met zyn leven speelt.

DERDE TOONEEL.

JEPHTAH, TWEE BEVELHEBBERS.

JEPHTAH.

Myn vrinden! 't is gedaan: de vrede is dan verbroken.
 Maakt ruchtbaar 't geen ik hier met Jaïr heb gesproken;
 Vliegt daarna tot ons heir, ontvonkt der benden moed,
 Daar ik met snelheid u zal volgen op den voet.
 Laat Adner bovenäl de legerplaats bewaren.

De Bevelhebbers vertrekken, waarna

Jephthah vervolgt.

Thans wend ik my tot u, ô God der legerscharen!
 ô Gy! die Jephthahs hart, dat van den Ammoriet,
 En de oorzaak van den kryg, het nadrend' bloedbad ziet,
 Hoor my, en zie tot u myn handen opgeheven:
 Zo gy den Ammoriet in myne hand zult geven,

Dan zal het eerst dat my aan mynen drempel groet,
 En blyde om myn' triomf, my aan myn poort ontmoet,
 Door myne hand gellagt, o God! hier 't offer wezen,
 Daar tevens uwen naam in zangen word geprezen.
 En zo 't ooit mooglyk is dat Jephtah trouwloos zy,
 Stort, op vervloekingen, uw plagen dan op my,
 Op myn gellacht en volk, en doe my ondervinden
 Het lot van die gy hebt door 't aardryk doen verslinden,
 Van hen wier schennis straf van uwe hand bekwaam,
 Van Korach, Dathan en godloozen Abiram!
 Getuige van myn hart! hoor myne ontzaglyke eeden.
 Ziën wy voor 't laatst myn kind, ik zie haar herwaarts treden.

VIERDE TOONEEL.

JEPHTAH, ZULMA.

ZULMA.

't Geen hier met Ammons tolk terstond is omgegaan,
 Heb ik van Hobab en Aholiab verstaan.
 Myn vader! al myn hoop is yllyngs my onttogen;
 De wenschen van natuur en liefde zyn bedrogen;
 Myn Adner is alreede aan Zulmaas arm ontsneld,
 Engy, helaas! gy volgt zyn schreên naar 't oorlogsveld.
 Duld dan dat myn vaarwel u moog' behaaglyk wezen.
 En schoon my de uitkomst niets van dezen stryd deed vreezen
 Zo verr' het uw triomf op Ammons heir betreft, ...
 Een angst waarvan myn geest de reden niet beseft,
 Een aklig voorgevoel, kan ik u niet verzwigen.
 't Hart klopt my in de borst, ik voel den boezem hygen.
 Ik zie in 't verr' verschiet een nadrend ongeval,

Dat

Dat, zo 't my schynt, myn hoofd gevoelig treffen zal.
Zoud gy, vóór uw vertrek, uw' God niet kunnen vragen,
Wat Zulmaas lot zal zyn, als Ammon word verflagen?

JEPHTAH.

De indrukken, ó myn kind! van liefde en van natuur,
Doen werking op uw hart in dit zo pynlyk uur.
God wil dat langs 's lands grond des vyands bloed zal vloeijen,
Hy wil... Laat ons hem niet door lasse klagt vermoeijen,
Door ondervragingen, door morring, of bedil;
Verwachten wy ons lot geduldig van zyn' wil.
Ikzelf... een heimlyke angst, my onbekend voordezen
Als ik ten ftyd zou gaan, doet my iets treffends vreezen.
Schoon ik van 's Hemels hand gerust myn' bystand wacht,
'k Ben mensch, en zie voor my een schriklyke overmagt,
Den last des krygs gewoon, volleerd in oorlogszaken;
Dit moet op 't stoutste hart gewis een' indruk maken.
Doch, wat 'er van uw' angst en van den mynen zy,
Uw moed by dit vaarwel, myn kind! bemoedig' my.
Toon Jephtahs kroost te zyn. En als ik ben geweken,
Dan voegt het u in stilte uw' God voor my te smeken,
Voor Adners dierbaar hoofd, noch meer voor 't vaderland,
Dat afhangt van 't geweer vertrouwd aan onze hand.
Smeek dat een korte ftyd ons moog' doen triomferen,
Dat ik met grooter vreugd dan wykend' hier moog' keeren,
En dat de zege ons niet te duur sta door veel bloed;
Ziedaar all' wat gy kunt, ziedaar all' wat gy moet.
Omhels my. Jephtahs zwaard is moede in zyne scheede.
Vaarwel. Ik neem uw beeld in 't schreiend' harte mede;
En dat het myn', zo ooit het zwaard my nedersta,

Het

Het vaderlievend hart van Zulma nooit ontga.

Voor 't laatst, vaarwel! Ontfang myn' vaderlyken zegen.

Zulma knielt; Jephthah legt de handen op haar hoofd,

staat de oogen ten Hemel, en ontvlugt haar,

met yzing.

ZULMA, geknield, met uitgestrekte armen hem naöogende.

Och! vader! zie uw kroost door smart ter neêr gezegen...

Maar hy is hen gefheld! ô God van Israël!

Het grieven van myn hart... Maar 't is uw hoog bevel.

Opstaande.

Myn zustren! nadert my.

De Maagden verschynen, en Zulma vervolgt.

Terwyl ik, u ontweken,

In eenzaamheid den God van Israël zal smeken

Om zege in 't naderende en schrikkelyk gevecht,

Waarāan myn lot en 't lot van Isrel is gehecht,

Versterkt, ô Isrels kroost, door uw gezangen, heden

Meer vurig dan voorheen, myn tranen en gebeden.

V T F D E T O O N E E L.

ISRAËLSCHE MAAGDEN.

ALLEN.

ô Groote God van Jozua,

Van Gideōn, en andre mannen

De geesfels van uws volks tirannen!

Dat Jephthah Ammons magten sla!

EEN STEM.

Steeds is de zege aan Isrel zeker,

Steeds is Gods arm zyn ervolks wreker,

Zo.

Zodra dat volk Gods wet weêr hoort;
 Daar God ons volk nu weêr zag keeren,
 Waarom dan zou 't niet triomferen,
 Daar waar berouw hem steeds bekoort?

EEN ANDERE STEM.

Licht heeft ons volk geen wee te schroomen,
 Licht kan het bloed van Ammon stroomen,
 God kan den ruiter en zyn paard
 Doen vallen door held Jephtahs zwaard,
 Maar tevens kan de held de slagting niet ontkomen.

DE MAAGDEN.

ô Sterke God van Jozua,
 Van Gideon, en andre mannen
 De geesfels van uws volks tirannen!
 Dat Jephtah 't oorlogszwaard ontga!

EEN STEM.

ô God! laat ons gesmeek uw goedheid nu ontvonken.
 Verhoor ons: maak de vorens dronken
 Op 't veld van 't bloed der onbesneên;
 Doe ros en ruiter schandlyk sneuven,
 Een' vyands lykdrom dekk' de heuven,
 En 't roofgediert' verscheur' de leên!

EEN ANDERE STEM.

ô God! gy zyt altyd weldadig,
 Dan zelfs noch als gy vreeslykst zyt:
 Wees dan 's lands held ook nu genadig,
 In dezen ongelyken stryd!

EEN ANDERE STEM.

Weldadig zyt gy t'aller uren;
 Zelfs als de snelle bliksemvuren

Den fterveling met fiddring slaan;
 Dan zien wy 't aardryk weêr gegeven
 De ftof daaruit omhoog geheven,
 Door 't zonvuur, en de lucht neemt nieuwe frisheid aan;
 De hitte en droogte vlugt, daar regen,
 Op 't dorftend' veld ter neêr gezegen,
 Natuur een nieuwe fchoonheid geeft;
 En all' wat adem fchept herleeft.

EEN ANDERE STEM.

Ja, God! uw goedheid is gebleken
 Op 't rookend' Sinaï welêr:
 Gy daalde in zwarte wolken neêr,
 Om dondrend' met uw volk te fpreken;
 Daar gy in 't aklig oogenblik,
 Waarin gy 't ftoutfte hart deed beven,
 Ten loon van uitgefpannen fchrik,
 Ons uwe heilwet hebt gegeven,
 Uw wet, de hoogfte zegening
 Die ooit ons volk van u ontving.

DE MAAGDEN, *herhalen.*

ô God! gy zyt altyd weldadig,
 Dan zelfs noch als gy vreeslykst zyt.

EEN STEM.

Toon u aan ons op nieuw genadig;
 Kom! help ons in den harden ftryd!

EEN ANDERE STEM.

Zie 't wee dat Jephtahs dochter lyd!

EEN ANDERE STEM.

Laat wat wy heden met haar vreezen
 Voor ons, ô God! die fchrikftem wezen

Wel-

Welêr op Sinaï gehoord;
 Waaruit voor uwe gunstgenooten
 Het grootste heil is voortgesproten,
 Uw heilwet, die de ziel bekoort!

DE MAAGDEN.

Men hoort de krygsbazuinen blazen.

EEN STEM.

Laat deze klank ons niet verbazen.

EEN ANDERE STEM.

Onzeker is het oorlogslot.

DE VORIGE STEM.

Voor Isrel niet, gesterkt door God.

EEN STEM.

Heeft hy dan Isrels schuld vergeven?

EEN ANDERE STEM.

Ja, nu wy naar zyn wetten leven.

DE MAAGDEN.

Het gruwzaam krygsrumoer verslaauwt.

EEN STEM.

Wat heil in 't wee dat ons benaauwt!
 Zou dan de trotse vyand wyken?

EEN ANDERE STEM.

O God! doe thans uw bystand blyken

Aan Jephthahs kroost, dat eenzaam schreit;
 Geef dat haar tedre vriend en vader
 Haar spoedig in dees muren nader',

Als winnaars van het bloedig pleit!

EEN ANDERE STEM.

Verjaag toch de angsten die haar kwellen,
 Door haar een teeken voor te stellen

Van

Van uwe gunst in 't pynlykst uur,
 Waarin haar boezem heeft te ftryden,
 Met alles wat een hart kan lyden
 Van ftryd met liefde en met natuur!

DE VORIGE STEM.

Ik hoor op nieuw de moordkreet nadren.
 Wat fchrik verfpread zich door myne adren!
 O Godheid! welk een woest gerucht!

EEN STEM.

Het is een vreugdkreet!

EEN ANDERE STEM.

Ammon vlugt!

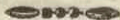
EEN ANDERE STEM.

Hoe 't zy, vertrouw den God der vaden.

DE MAAGDEN, *herhalen.*

O Groote God van Jozua,
 Van Gideon en andre mannen
 De geesfels van uws volks tirannen!
 Begunftig Zulma met genaé!

Einde van het tweede bedryf.

D E R D E B E D R Y F.

E E R S T E T O O N E E L.

ZULMA, ISRAËLSCHE MAAGDEN.

ZULMA.

Myn zustren! weest getroost: God hoorde ons. Ammons
 Van wie we een eeuwig juk voor Israël verwachtten, (magten,
 Bezweken in den sryd op 't bloedig oorlogsveld,
 En zien noch in de vlugt door ons zich nagesneld.
 God lof! God lof! wy zien dan 't erfvolk triömferen.
 Och! mogt ik Jephtah zien met Adner wederkeeren!
 't Onzekre van hun lot, door u en my beschreid,
 Vermengt myn zoete vreugd met strenge bitterheid.
 ô God! wat pyn word my door 's lands triömf beschoren,
 Zo voor myn vaderland twee heiden gaan verloren,
 Waarvan ik aan den één' myn leven danken moet,
 Daar de andre een voorwerp is van myn' verliefden gloed!
 Zoude ik, ô vaderland! zo duur uw heil betalen?
 ô God! zou tot dien prys myn landvolk zegepralen?
 Dat myn scherpstarend oog geen vader nadren ziet,
 Of minnaar, dit vergroot myn knagend hartverdriet.
 Moest dan 't gerucht alleen my Isrels heil doen weten,
 Opdat myn hart te meer zou zyn vanéén gereten!

Adner *ziende*.

Maar, Hemel!... Och! gy schenkt my 't leven uit de dood!...

T W E E D E T O O N E E L.

ZULMA, ADNER, ISRAËLSCHE MAAGDEN.

ZULMA, *Adner in de armen loopende.*

O Myn beminlyke en toekomende echtgenoot!

Gy leeft!

ADNER.

Voor ú alleen. Hoe streelende is my 't leven,
 Nu 't voor myn Zulma is in 't wee gespaard gebleven!
 Had ge ons gevaar gezien!... Maar nu ik u genaak,
 Vergeet ik al 't gevaar in de armen van 't vermaak.

ZULMA.

Myn vader!...

ADNER.

Leeft, geliefde! en zal op 't spoedigst keeren.
 Wy zien hem gloriryk op Ammon triömferen,
 Zo gloriryk als God den dappren oorlogsman,
 Heeft triömferen doen op 't heilloos Midiän.
 De held, aan 't hoofd van 't heir, niet verr' van deze wallen,
 Is Ammon onverhoeds met kracht op 't lyf gevallen:
 't Weêrstand ons volk verwoed; het streed als't voegt, doch
 Straks zag men duizenden voor honderden gestort. (kort;
 Men jaagt den vyand na met onze kloekste helden.
 Het ros- en ruitbloed rookt schriklyk langs de velden,
 De schrik en wanhoop zyn in Ammons heir ten top,
 Een gillend moordgeschrei gaat tot den Hemel op.
 Ikzelf, ik wilde aan 't hoofd van onze stoutste benden,
 's Lands vader voorgesnel, de zege grootsch volënden,

Wan-

Wanneer held Jephthah... Och! had gy hem mogen zien!
Hy scheen toen Mozes zelf in 't moedig volkgebiën.

„Ga, Adner!” sprak bedaard die bloem der oorlogsmannen,

„Meld Zulma myn' triömfe op Israëls tirannen.

„Heeft ons gevaar haar hart een weinig pyn gekost,

„'t Is alles thans vergoed, 'k heb 't vaderland verlost.

„Ik volg u op den voet.” Schoon dat bevel my griesde,

Als schaadlyk voor myn' roem, 't verlevendigt myn liefde,

Uw beeld waakt in my op, het trekt my naar deez' wal,

Daar 't my wat roemgemis zelfs ruim vergoeden zal.

Uw vader zal, met my, aan God een offer slagten.

ZULMA, met levendigheid tegen de Maagden.

Myn zustren! laten wy 's lands redder hier verwachten.

Myn vaderland is vry, myn heil ten hoogsten top!

Gods geest wekke in uw ziel een' nieuwen zanglust op.

ô Dappre zoon van Nun! hebt gy, in vroeger dagen,

Den vyand van Gods volk met heldenroem verslagen;

ô Strydbre Jerubaal! ô verdre leeuwenstoet

Die Isrel hebt verweerd door krygsbeleid en moed,

Gods haaten zelfs uw' naam doende in den oorlog vreezen!

Held Jephthah zal de minste in uwen reï niet wezen.

Wat glori voor myn' naam, zo éénmaal uit myn' schoot

Ten steun van 't vaderland, een reeks van Jephthahs sproot!

ADNER, haar de hand kuschende.

Hoe streelt me uw loflyk vuur! Vergun me een wyl te scheiden:

Ik moet ter offerhand' den priester voorbereiden.

't Schoonst dat een held kandoen ten loon van heldenëer,

Is dat hy dankbaar zich voor zynen God verneer'.

D E R D E T O O N E E L.

ZULMA, ISRAËLSCHE MAAGDEN.

ZULMA, zich aan den ingang plaatsende.

Aan deze poort, ó rei! zal ik den veldheer wachten,
 Wiens krygsroem leven zal by verre nagelachten.
 Scherpt midlerwyl met kracht uw' dichterlyken geest,
 Die, door Gods gunst, in u steeds vaardig is geweest.
 Zingt, ó myn zustren! zingt die vaderlandsche liefde
 Des helds van Gileäd, die, na zyn volk hem griesde
 Met de ergerlykste smaad, al 't ongelyk vergaf,
 Zyn volk ziende onderdrukt door Ammons yzren staf.
 Zingt hoe hy weêrgekeerd op zyner haatren bede,
 Tot hun behoud, met roem, het zwaard rukte uit de scheede,
 En hoe zyn heldenschicht, door dapperheid bestierd,
 Van 's vyands heilloos bloed op 't slagveld dronken wierd.
 Zingt hoe hy dezen dag, den schoonsten zyner dagen!
 't Ontzaglyk Ammon heeft met weinig magt verslagen.
 In 't eind', zingt al zyn deugd, als gy hem nadren ziet;
 Maar bovenäl vergeet zyne eedle Godvrucht niet.
 Wy zullen daarna saam' grootsch naar den zangprys dingen,
 Als we Adners roem ten dag myns huwlyks zullen zingen;
 Wanneer ik voor myn heil den Meester van 't heeläl,
 By vader en gemaal, vervrolykst danken zal.
 Maar welken vreugdekreet word in 't verschieet vernomen!
 Ik hoor bazuinenklank. Ik zie den veldheer komen.

VIERDE TOONEEL.

ZULMA, JEPHTAH, ISRAËLSCHE MAAGDEN.

ZULMA, *met drift, op haar' vader toeschietende.*

Geliefde vader!...

JEPHTAH, *met een omgewend hoofd, haar van
zich afstotende.*

„God!... Almagtige Opperheer!”

ZULMA, *verschrokken.*

Gy zegepraalt, en schuwt me!

JEPHTAH, *met yzing, ter zyde.*

„Ik wierp myn flam ter neêr!”

ZULMA.

Myn dierbre vader! ach! waarom myn oog te vreezen?

Ik jaag u yzing aan!

JEPHTAH, *ter zyde.*

„God! moet ik vader wezen!”

Och! Zulma! vraag my niets... Zie my met afschrik aan...

Mogt ik dit oogenblik voor eeuwig u ontgaan!

ZULMA.

Wat zegt ge? In uw' triomf mag ik geen' lonk genieten!

JEPHTAH, *ter zyde.*

„Zy is my schriklyk!... meer dan ooit al de Ammorieten!”

ZULMA.

Ach! hoe verschrikt ge my! Myn vader! welk onthaal!

Moet gy my foltren vóór en na uw zegepraal?

JEPHTAH.

Ik folter thans myzelv' met duizenden van wonden,

Waarvoor in eeuwigheid geen balzem word gevonden.

ZULMA.

Vergreep ge u tegen God?

JEPHTAH.

Tot nocht toe niet, myn kind!
ter zyde.

„Wat best aan haar gezegd, in 't wee dat my verslind?"

ZULMA.

Is myn ontworpen echt mishaglyk in zyne oogen?

Eischt hy myn' Adner slechts by Israels krygsvermogen?

JEPHTAH.

Gy zult veréénigd zyn... en zelf door deze hand!

ZULMA.

Wat schrik heeft dan éénslags uw' moed dus overmand?

JEPHTAH.

God! ware ik door de hand des Ammoriets verslagen!

Kan ik my thans dan wreed, of trouweloos gedragen?

ZULMA.

Wat ysfelyke taal!

JEPHTAH.

Meer yslyk noch voor my!

ZULMA, *aan zyne voeten vallende.*

Och! spreek, dat Zulma noch vertrouwen waardig zy.

Gy zoud, zo Adner zegt, aan God een offer slagten...

JEPHTAH, *in zilverwarring.*

Vaarwel!

ZULMA.

Zult gy uw kind by 't plegtig offer wachten?

JEPHTAH, *haar teder aanziende, de hand drukkende,
en éénslags van haar afdeinzende.*

Voorzeker, ja!... „ô God! versterk een' vaders hart!"

ZUL-

ZULMA.

Waarom baart myn gezigt uw ziel die zichtbre smart?
 Gy yst! deinst van my af! Myn hart, van één gereten,
 Verlangt, al sidderend', wat u bezwaart te weten.

JEPHTAH.

Gy zult niet dan te vroeg in alles zyn verlicht.

ZULMA.

Wanneer? ...

JEPHTAH.

Als deze hand onze offerhand' verricht.

ZULMA.

Welāan! laat ons terstond ter offerhande treden.

JEPHTAH, *ter zyde, in de uiterste wanhoop.*

„God! neem my weg vóór 't uur der offerplegtigheden!

Zyn opperkleed scheurende.

„Wee my! die door een' eed, hoogst waard' te zyn beschreid,

„Myn gantsche nageslacht verdelg in eeuwigheid.”

Hy vlugt.

V T F D E T O O N E E L.

ZULMA, ISRAËLSCHE MAAGDEN.

ZULMA.

Wat wanhoop doet, helaas! hem my met schrik aanschouwen?

Wat yslyk voorval is 't dat hem dat wee kan brouwen?

Het hair ryst hem omhoog, hy scheurt zyn opperkleed,

Daar hy bekroond met zege in deze muren treed!

Hy zegt, dat zelf zyn hand welhaast my zal veréenen...

Wat doet, by zo veel heil, hem sidderen en weenen?

Och! licht dat God myn' echt met Adner niet begeert;

En Jephtah, die my mint, en Adners deugden eert,
 En weet dat ik dien held myn hart heb opgedragen,
 Voelt heimlyk al de smart die Zulma zal doen klagen;
 Myndroefheid baart zyn wee, reeds voelt hy myn verdriet,
 Zyn teérheid mywaarts is 't die 't spreken hem verbied.
 Och! mogt ik door myn deugd die liefde waardig wezen!...
 Maar, Adner! heb ik meer dan uw verlies te vreezen?...
 Waaröm is 't dat Gods wil een liefde doemen zou,
 Gegrond op 't weérzyds hart, steeds aan zyn wet getrouw?
 ô God! is de angst gegrond die heden my doet beven,
 En ik een' eisch mag doen, kom! eisch dan Zulmaas leven!

Z E S D E T O O N E E L.

ZULMA, ADNER, ISRAËLSCHE MAAGDEN.

ADNER.

Ach! Zulma!...

ZULMA.

Adner! hoe!...

ADNER.

Ontvlugt dees plaats terstond.

ZULMA.

Gyzelf dringt my ter vlugt!... met een' bestorven mond!

ADNER.

En met een schreijend hart.

ZULMA.

Wat wee is ons beschoren?

ADNER.

Wy zyn de elendigsten die immer zyn geboren!

ZULMA

ZULMA.

Myn vader!...

ADNER.

Zwyg van hem... Voorkom uwe ergernis:
Wy zyn in 't ongeluk... daar hy misdadig is.

ZULMA, *met verontwaardiging.*

Misdadig!... Adner! nooit stort Jephtah zich in schande.

ADNER.

Zyn eed beloofde uw bloed aan God ter offerhande.

ZULMA.

Zwyg. Nooit gebood ons God een daad zo gruwzaam wreed.

ADNER.

Neen; maar hy straft vergramd een' onbedachten eed.
 O Gy! door wie ik my tot spreken aan voel sporen,
 Hoor alles... maar, helaas! mogt ik u niets doen hooren!
 Myn lot is niet alleen dat ik 't beminde derv',
 Maar dat myn mond haar grieve, eer zy door 't slagmes sterv'!
 De veldheer zwoer, in schrik vóór 't scheiden uit dees wallen,
 Dat, zo 't vyandlyk heir door Isrels zwaard zou vallen,
 En hy in zege keerde in dit thans schreijende oord,
 Hy 't eerst dat juichend' hem zou nadren by dees poort,
 Aan God, met eigen hand, ter offerhand' zou geven.
 Och! moest gy de eerste zyn die derwaarts wierd gedreven!
 Thans vloekt hy opentlyk eene onbedachtsaamheid,
 Die 't volk met hem vervloekt, en opentlyk beschreit.
 Hy trachtte uit 's priesters mond en raad en troost te krygen;
 Maar't schynt het God behaagt op's priesters vraagte zwygen;
 En, zo hy zwygend' blyft, dan zegt zyn eisch gewis
 Dat hem 't beloofde bloed, helaas! behaaglyk is.

ZULMA.

Zo 't hem behaaglyk waar'.. Zou 't hem dat kunnen wezen?..
 Indien 't zo wezen mogt, dan staat my niets te vreezen:
 De dood, die steeds ons dreigt van elks geboorte af aan,
 Doet, door één' enklen slag, ons wee met ons vergaan;
 Maar wat zal 't bloedend' hart eens tedren vaders lyden,
 Als hy geen oogenblik zichzelven kan bevryden
 Van 't schriklyk streng verwyrt, dat hy zyn nageslacht,
 Door onbedachtsaamheid, in my heeft omgebragt?
 En dat hy 't grootste heil dat Isrel kan bekomen,
 De hoop eens schoonen stams, dus wreed zich heeft benomen?
 Het lyden heeft een eind' voor hem die keert tot de aard'...
 De man die ons beweent is slechts beklagenswaard',
 En is dat noch te meer, als hem 't verwyrt doet beven,
 Ja toeroept, dat hy ons van 't aardryk heeft verdreven.
 Maar gy!.. Kunt gy my zien door 't offermes vergaan?

ADNER.

Och! vraag niet wat ik kan, vraag wat ik moet bestaan,
 Zoud gy tot uw behoud, om Adner, aangedreven,
 Zoud ge om uw' vaders ziel van 't wee te zien ontheven,
 U schikken naar den raad door Adner uitgedacht?

ZULMA.

Zo die den held niet hoont die my heeft voortgebragt,
 Indien daardoor de pligt waaraan wy zyn verbonden,
 Als Gods verkoren volk, niet zinloos word' geschonden,
 't Zal verr' zyn dat uw raad my dan mishaaglyk zy.
 Eisch wat gy eischen moogt.

ADNER.

Welkē dan, hoor naar my:
 Uw vader heeft beloofd voor Mizpa u te slagten,

Dus

Dus zal hier Isrels God van hem uw bloed verwachten;
Men stell' den droeven held, die zo lichtvaardig zwoer,
Kloekhartig buiten slaat dat hy de daad volvoer'.

'k Heb 't al' daartoe bereid, en gy hebt niets te duchten.

ZULMA.

ô Myn geliefde! Och! spreek: wat middel...

ADNER.

Straks te ontvlugten,

Een volk dat u bemint beschreit myn zielverdriet,
Myn vrinden staan in uw gelyk in myn gebied.
Laat ons op Meccaas grond, by Abrams dappre zonen,
Uit Ismaël geteeld, als by ons maagschap wonen;
En Jephthah, die alsdan zyn' eed niet kán voldoen,
Beproeve of hy zyn' God, door 's priesters beê, verzoen'.
Myn krygsdeugd is berucht: 't fier Mecca heeft belangen
Om my, benevens u, met open arm te ontfangen,
Daar 't moedig opperhoofd der Ismaëlsche stad,
Ten val van Etribs volk, het zwaard heeft opgevat.
Het kroost van Ismaël, aan God getrouw gebleven,
Doe dus voor mynen arm 't afgodiesch Etrib beven;
En Adner daar, met u, ontgaan aan alle pyn,
Kan dus by Meccaas volk een andre Jephthah zyn;
Terwyl gy, nevens my, in rust en roem gezeten,
In de armen van 's lands held uw lyden kunt vergeten.

ZULMA, *hem omhelzende.*

Ach! hoe verrukt ge my! Ik zal dan 't levenslicht,
En myn geluk, alleen myn' minnaar zyn verplicht!
Daar Jephthah, onbewust van 't geen we ons onderwonden,
Onschuldig aan zyn woord- en eedbreuk word bevonden.

Met schrik en snelheid zich van hem afwendende.

Maar

Maar, Adner! zo één's God deez' offerhand' behaag',
 Zo hy, ondanks myn vlugt, eens 't bloed van Zulma vraag'!..

De hoofdman en de wachten ziende naderen.

Wat zie ik? Jephthahs wacht! en met verhaaste schreden!

Z E V E N D E T O O N E E L.

ZULMA, ADNER, ISRAËLSCHE MAAGDEN, EEN
 BEVELHEBBER, *Wachten.*

DE BEVELHEBBER, *tegen Zulma.*

Verschoon me: uit 's veldheers naam moogt gy van hier niet
 Daar Adner, op zyn' last, en dat met allen spoed, (treden,
 Zich, in des priesters huis, by hem vervoegen moet.

ZULMA.

Ziedaar 't ontwerp vernield!

ADNER.

Noch niet, dit durf ik zweëren.
 Ik zal, dewyl ik móet, my tot den veldheer keeren;
 Maar priesterlyke raad, of 's veldheers strengst bevel,
 Dwingt schaars getergde liefde in 't moedig hart. Vaarwel!

A G T S T E T O O N E E L.

ZULMA, ISRAËLSCHE MAAGDEN.

ZULMA.

O Lot vol yslykheid, hoe ik 't moge overwegen!
 God heeft, tot myn bederf, by zynen tolk gezwegen!
 Ja, God! gyeischt myn bloed!... Ik zal gehoorzaam zyn;
 Maar 't uitzigt voor myn dood... waartoe dan zo veel pyn!

Wat

Wat smart zal 't vaders hart by 't doen des flags beknellen,
Wanneer zyn hand in my zyn' stam zal nedervellen.
Kan Adner niet, met my en met zichzelf' begaan,
Om Jephthahzelve', den slag gewapend wederstaan!
De wanhoop was te klaar in zyn gelaat te lezen,
Om van 't beminne' hart geen' woesten stap te vreezen.
Hoe dikwyls heeft dit volk, door minder drift gespoord,
In stouten tegenstand Gods stemme niet gehoord?
De liefde in 't jeugdig hart, ten hoogsten top gestegen,
En in een moedig hart, kent geen bedaarde wegen;
Zy spat tot uiterstens in all' wat zy besluit,
En, 't geen gevaarlykst is, in al haar daden uit;
Dus zie ik, eer myn bloed by 't offren word vergoten,
Mischien noch stroomen bloeds van myne landgenooten!

Treurt, dochteren des lands! bestrooit uw kruin met asch;
Uw lieflyk oog vertoone een' zilten tranenplas;
Verscheurt uw vlecht en borst, en scheurt uwe opperkleden;
Verzelt langs 't rouwtapyt myn waghelende schreden;
Beschreit, met heet getraan, een vaderlyke hand
Die 't staal zyn eenig kroost in 't schuldloos harte plant;
Beschreit den ramp des helds die, door zyn dappre daden,
U glansryk schittren deed in purpren feestgewaden,
U gloeijen deed van goud en slonkerend gesteent',
En met den glans zyns volks de vryheid heeft veréend;
Beschreit zyn nageslacht, dat met my óm zal komen;
Maar nooit worde uw geschrei op Ammons straat vernomen,
Opdat zyn dochteren, als zy ons wee verstaan,
By uwe jammerklagt niet bly ten reije gaan.
Smeekt, by uw' naren galm, dat God myn hart beziele
Met moed, in 't schriklyk uur dat ik voor 't slagtnes kniele,

En

En dat hy vóór myn' val my hoede voor 't verdriet,
Dat Adners vuist om my hier burgerbloed vergiet'.

DE MAAGDEN.

Zou Isrels God, de Heer der Heeren,
Die 't heil van zyne kindren zoekt,
Hun bloed ter offerhand' begeeren,
Daar hy den Moloch heeft vervloekt!

EEN STEM.

Wie zal hetgeen hy wil doorgronden?
Wie kent het doelëind' van zyn' wil?
Wie heeft het eind' zyns wegs gevonden?
Wie treed met hem dus in geschil?
Hy heeft held Abram aangedreven,
Zyn' zoon ter offerhand' te geven;
Wat sterveling betwist hem 't recht,
Om Jephthas kroost, in onze dagen,
Voor zich ter offerhand' te vragen,
Schoon hy een' vloek op Moloch legt?

EEN ANDERE STEM.

Maar Isrels God bleef tevens teder:
Zyn goedheid zond een' engel neder,
Ten troost van vader Abraham;
Daar hem de heilgezant vertoonde,
Hoe God den goeden wil beloonde,
En wees den held een offerram.

DE MAAGDEN.

Zou Isrels God, de Heer der Heeren,
Die 't heil van 't brooze menschdom zoekt,
Dan menschenbloed voor zich begeeren,
Daar hy dit in den Moloch vloekt!

EEN

EEN STEM.

Wie toch zal ons verzekring geven,
Dat God voor Jephtah zal bestaan,
't Geen hy voor Abram heeft gedaan?
Is hy geen meester van ons leven?

EEN ANDERE STEM.

Zolang ik op zyn goedheid hoop,
Laat ik myn tranen noch geen' loop,
Wat Jephtahs kroost my moog' bevelen;
Zyn goedheid moet ons harte freelen.

DE VORIGE STEM.

Niet min moet zyn rechtvaardigheid
Den onbedachten man doen beven,
Die door de wantrouw voortgeleid,
Dat God niet in zyn hand zou geven
Een' vyand door Godzelve vervloekt,
Zyn troost aan zinlooze eeden zoekt.

EEN STEM.

God kan den schuldigen vergeven,
En hem slechts voor een wyl doen beven,
Zyn misvertrouwen tot een straf.

EEN ANDERE STEM.

Och! dat ons God die hoope gav'!

DE VORIGE STEM.

Myn zustren! laat ons billyk hoopen,
Dat hier 't ons dreigende ongeval
Gewis genadig af zal loopen,
En Zulmaas bloed niet stroomen zal.

DE MAAGDEN.

Zou Israels God, de Heer der Heeren,

De goede Vader der natuur,
 Dan ooit der menschen bloed begeeren,
 Door offerstaal, of offervuur?

EEN STEM.

Zou hy, kan dit met zyn besluiten,
 Daar hy de liefde is, ooit bestaan
 Dat hy zo schoon een' echt zou sluiten,
 En Jephtahs stamhuis doen vergaan?
 Den stam eens helds steeds begunadigd!
 Eens helds door God steeds beweldadigd!
 Was dit wel ooit Gods gunstlings lot?

EEN ANDERE STEM.

Zo veel strafwaarder is 't op God,
 Die Jephtah deed zyn gunst beschouwen,
 Niet in 't geduchtf' gevaar te bouwen.

EEN ANDERE STEM.

Treur, Zulma! God begeert uw bloed,
 Uit 's priesters zwygen is 't gebleken.

EEN ANDERE STEM.

Juich, Zulma! Isrels God is goed,
 Nóch kan hy tot zyn' priester spreken.

EEN ANDERE STEM.

ô God! dat Zulma zy behoed!
 Kom, zend uw' bystand uit den Hoogen!
 Verhinder Adners bloedig poogen,
 De vrucht van zyn' verliefden gloed!
 En zo thans Zulma sterven moet,
 Beschenk haar met een moedig harte,
 En sterk haar' vader in zyn smarte!

DE VORIGE STEM.

Juich, Zulma! Isrels God is goed.

DE MAAGDEN, *herhalen.*

Zou Isrels God, de Heer der Heeren,

Die 't heil van zyne kindren zoekt,

Hun bloed ter offerhand' begeeren,

Daar hy den Moloch heeft vervloekt!

Einde van het derde bedryf.

VIERDE BEDRYF.

Het tooneel verbeeld eene valei, voor de stad. Op den voorgrond is een outer, omhangen met bloemkransfen. Op hetzelfde ligt een ontbloot offermes.

EERSTE TOONEEL.

JEPHTAH, in eene droefgeestige houding, op den rand des outers leunende, EEN BEVELHEBBER.

DE BEVELHEBBER.

Ik heb uw' last voldaan, en Adner doen bezetten,
Daar myne krygsliên hem het buiten treên beletten,
Opdat die jonge held het treurtooneel ontvie',
En Jephtah zich door hem hier niet belemmerd zie.
De priester deed hem zien, op't zagst, doch onbedwongen,
Dat gy tot dezen stap rechtmatig wierd gedrongen;
Maar Adner antwoord hem met een vergramd gelaat,
Eenmerk van woesten toorn' daar 't hart van zwanger gaat.
Gods tolk heeft toen den held met liefde toegesproken,
Hem smeekend' hier geen vuur van tweedragt aan te stoken,
Belovend' dat hyzelf zich andermaal tot God
Zou wenden in 't gebed, ter lichtnis van 's helds lot;
En Adner toonde ons toen een meer bezadigd wezen,
Dat my en myn gevolg meer hoopen deed dan vreezen.
Stel dus uw hart gerust...

JEPHTAH.

In 't wee dat Jephtah lyd,

Is rust uit zyne ziel geweken voor altyd.

Waar is 't elendig kroost dat uit my is gesproten?

DE BEVELHEBBER.

Omringeld door uw wacht, by hare drukgenooten.

Een frische bloemenkrans versiert het minzaam hoofd;

Terwyl de roos der wang de roos der kruin verdooft;

Een hagelwit gewaad omvangt de schoone leden;

Zy schynt eene afgodes, beweend en aanbeden.

Verschoon myn vrye taal, het volk, dat haar beschreit,

Vloekt onvermombd uw' eed en onbedachtsaamheid.

De schoonheid heeft meest kracht in 't uur der ongelukken;

Ik zag Zulma 't stugste hart des woesten mans verrukken;

Haar lieve minzaamheid voert by 't gemeen 't gebied.

JEPHTAH.

Och! zwyg haar' naam by my, en roem haar schoonheid niet.

Haar naam, haar schoon, haar dengd, hoe waardig aanbeden,

Zyn in dit doodlyk uur voor my afgryskheden.

Geef haar voor myn gezigt.

T W E E D E T O O N E E L.

JEPHTAH.

Almagtige Opperheer!

Wat prys voor dat ik leve, en roemryk triomfeer!

Een verwilderd oog op het offermes slaande.

Niedaer dan 't gruwzaam tuig dat Zulma zal doorboren!..

Preek, Godheid! doe uw stem aan Jephthah dondrend' hooren:

veel hem dat hy zich zyn yslyk lot ontrukk',

en 't snydend' staal zichzelve in 't wroegend' harte drukk'!

Waar dwaal ik? Zulma's bloed heb ik aan u versproken:

het baat niet dat ik 't myne op uw altaar doe rooken;

Vergeefs is dat ik troost in my te ontzielen zoek';
 Myn eedbreuk laad op 't land den Goddelyken vloek.
 Ó Dierbaar vaderland! dat wy van 't juk bevrydden,
 Ó Volk! myn ziel zo waard'! gy zoud om my dan lyden!
 Neen, dat dit oog alleen een' vloed van tranen stort',
 En dat myn kwynend hart alleen elendig word'!
 Nooit zult gy my uw wee, uw' ondergang verwyten.
 Laat zelfverwyt dit hart voor eeuwig openryten,
 Gy, ó myn vaderland! leef vry van alle smart,
 En dank myn kind uw heil ... Ik scheur haar van myn hart,
 Om ú, om ú alleen! Maar, God! laat by 't verrichten
 Der voor myn vaderland zo duur volbragte pligten,
 Dezelfde slag die wreed op Zulmaas borst moet woën,
 My tevens aan den voet des outers vallen doen.
 Maar... Zulma aan het hoofd der maagdelyke reijen!

D E R D E T O O N E E L.

JEPHTAH, ZULMA, SALOMITH, ISRAËLSCHE
 MAAGDEN.

JEPHTAH.

Ó Dochter!...

ZULMA.

Vader! ach! 't is nu geen tyd van schreijen;
 God wil dat gy den eed aan hem gedaan voldoet;
 Zyn ééns gestaafe wil ontziet geen' tranenvloed.
 Ken my, en laat myn hart uw ziel vertroosting geven:
 Ik heb dat grootsch verheerd op 't einde van myn leven.
 Hoe heerlyk is myn lot, wat luister voor myn' stam,
 Nu ik hier Izaak word, en gy held Abraham!

Zolang het nageslacht der ongeborene eeuwen,
 Zal spreken en van lot en glori der Hebreëuwen,
 Zal uwe en myne naam 't geheugen niet ontgaan,
 Maar eeuwig in den rang der groote namen staan;
 De uwe als die van een' held zyn' God getrouw gebleven,
 De myne als achting waard', om myn gewillig sneven
 Voor 't vaderlyk geluk; en myn doorluchte val
 Vergoed dus 't nageslacht dat in my sterven zal.
 't Vuur dat voor Adner blaakte als 't steunsel van uw' flamme,
 Is in myn hart verkeerd in een verheevner vlamme.
 Veréénigd met myn' God, ben ik van 't aardfche ontdaan,
 En bied een zuiver hart hem met verlangen aan.
 Vertrouost my slechts, kan 't zyn, op 't einde van myn leven,
 Beloovende Adner troost in zyn verdriet te geven;
 Vergeef hem dat hy zich heeft tegen u gewend;
 Gy hebt ook 't vuur der liefde in 't vuur der jeugd gekend.
 Zie dus wie Zulma is. Ontsla myn hart van vreezen,
 Dat, daar zy moedig is, haar vader zwak zal wezen.
 Die God, dien gy voldoet door 't offren van uw kroost,
 Is magtig dat hy u in uw verlies vertroost'.

JEPHTAH.

God! wat beloofde ik u? wat bloed hebt gy verkoren?
 Afgrysfelyke hand! wat hart zult gy doorboren!
 Als teder heb ik u, myn Zulma! steeds gekend,
 Ik vind u eindloos groot, ... maar in uw levensënd'
 Die slag is meest geschikt om gruwzaamst my te wonden.
 Zo myn verderf alleen aan de eedbreuk waar' verbonden,
 Voorzeker zoude ik straks my van myn' eed ontdaan,
 En lyden zelf, om u de dood te doen ontgaan;
 Maar zo ik u niet slag, dit heb ik God gezworen,

Dan is dit schuldloos volk met u en my verloren,
 En onzer beider naam, nu door wat leeft geächt,
 Word tot in eeuwigheid vervloekt by 't nageslacht.
 Doch eindlyk, 't schriklyk uur van scheiden is gekomen.
 Gy weet of ik uw bloed met yzing zal doen stroomen..
 't Word tyd dat ik ons redde uit deze foltering,
 't Word tyd dat ik natuur in 't schreijend' hart bedwing'.
 Omhels een' vader, die uw sterven heeft gezworen,
 En die daar hy ú treft zichzelven zal doorboren.
 Kniel voor dit outer neêr... knielaan den voet van God,
 Die Jephthah streng kastyd door Zulmaas schriklyk lot.

*Zy knielt aan den voet van het outer, met een afge-
 wend hoofd, en de oogen omhoog geslagen; Jephthah
 grypt, met de uiterste wanhoop het offermes,
 slaat de oogen ten hemel en vervolgt:*

God van myn vaderland! Gy ziet nu 't staal geheven
 Op 't offer dat myn eed u heeft beloofd te geven:
 Het sterv' tot heil des volks... dit licht voor 't minst myn
 Stort my met haar ter neêr. (straf.

Hy dreigt haar te treffen.

Ontfang haar...

VIERDE TOONEEL.

JEPHTAH, ZULMA, ADNER, SALOMITH, DE
 MAAGDEN, DE HOOFDMAN. *Een gedeelte
 van het volk.*

ADNER, *toesehietende, en zich tuschen Jephthah
 en Zulma stellende.*

Neen, laat af!...

JEPH-

JEPHTAH, *met verbaasdheid, terugtredende.*

Vermeete! durst gy stout deze offerhande storen?

ADNER.

Ik durf, ... uit 's priesters naam', u Gods bevel doen hooren.
Maar, ô myn Zulma! rys. Wat streling voor myn' geest!
Gy leeft!...

*Zich, met de handen voor de oogen, yzende van haar
afwendende.*

Eén oogenblik, en 't waar' te laat geweest?

ZULMA.

Ach! Adner!

ADNER, *éénslags zyne levendigheid hernemende.*

Hoor naar my. Wy zyn aan 't wee ontheven...

JEPHTAH.

ô Zulma! voegt het my een' man gehoor te geven,
Die, met oproerig volk, dat stout hem heeft gelsaakt,
Ter stoornis van myn' pligt baldadig my genaakt?

ADNER.

Verscheur myn hart niet meer, het heeft genoeg geleden.
De priester zal terstond deze offerplaats betreden,
U melden hoe hem God genadig heeft geboôn,
Te stuiten dat uw hand uw eenig kind zou doôn.
Door last der jaren zwak, beducht voor 't ras verrichten
Der door uw' woesten eed u opgelegde pligten,
Beval hy, fiddrend', my dat k straks derwaarts vlood,
Opdat myn vlugheid deed wat framheid hem verbood.
Daarby, bevreesd voor 't volk, dat eischte aan alle zyden
Dat hy terstond my zou van uwe wacht bevryden,
Acht hy 't zich tot een' pligt, dat hy de woeste schaar?
Bedwing', terwyl ik u, voor hem, Gods wil verklaar.

D 4

Daar-

Daarna komt hy tot u. Zie u uw kroost hergeven,
 Zie u, door Gods bevel, van uwen eed ontheven,
 En zie, daar u Gods gunst genadig red uit druk,
 My in myn Zulmaas arm ten toppunt van geluk.

JEPHTAH, *zich, met vervoering, op de kniën werpende.*

ô God! die de eedbreuk straft, zoud gy, met ons bewogen,
 Dan ééns, uit gunst, de myne als menschlyk zwak gedoogen?
 Nooit zal een hart door u ontheven aan zyn pyn,
 In reïne erkentenis gelyk aan 't myne zyn.
 ô Zulma!...

ZULMA.

Vader! ach, schoon aan de dood ontnomen,
 Een heimlyke angst bespringt me. — Ik zie Gods priester
 (komen.)

L A A T S T E T O O N E E L.

DE VORIGEN, ELEĀZAR. *Het verder gedeelte
 des volks.*

ELEĀZAR.

De stad is weér in rust. Hoort thans, ô Israël!
 In Jephtahs deerlyk lot volledig Gods bevel.
 Ik kon, doorluchtig hoofd van onze legerscharen!
 Aan Adner, by 't rumoer, Gods wil niet gantsch verklaren;
 Thans meld ik u wat God, op myn herhaalde klagt,
 Begeert, en voor zichzelf als een voldoening acht.

Gy, Jephtah! hebt ontzind u tegen hem vergrepen;
 's Lands vyand had zyn zwaard tot Isrels val geslepen,
 Doch levende in Gods vloek, dat u niet kon ontgaan,
 Duid uw te roeklooze eed op God een wantrouw aan.
 Waarom niet stil verwacht, dat God hen die ons haatten,

Hoe

Hoe sterk hun heir mogt zyn, uw zwaard ter prooi zou laten?
Vergat gy dan Gods kracht? Vergat gy Midiän,
Verheerd door Gideön, slechts met drie honderd man?
Vergat gy Abraham, die, door Gods arm gesteven,
Vyf vorsten, naauw veréënd, heeft op de vlugt gedreven?
Maar zo uw wantrouw hem tot gramfchap heeft verwekt,
Dat ge op uw eenig kind uw' arm had uitgestrekt.
Om God, naar uwen eed, wat hem behoort te geven,
Heeft hem, met u begaan, tot goedheid aangedreven,
Daar zyn rechtvaardigheid niet min zich hooren laat:
Uw Zulma, die de dood, op Gods bevel ontgaat,
Die u hergeven word, daar gy haar dacht te derven,
Is, op zyn' last, gedoëmd als maagd te zullen sterven;
Gy zult geen neven zien; zy blyv' haar' levenstyd,
Den dienst van Isrels God, aan 't heiligdom, gewyd.
Die straf, voor u gestreng, moet haar zo hard niet wezen:
Ze is schuldig, door den toorn' der Godheid niet te vreezen,
Toen Adner, door een' trek bedrieglyk uitgedacht,
Haar God te ontrukken zocht door muitende overmagt,
Om Jephtah door die daad zich loos te doen verschoonen,
Als kunnende aan zyn' God zich niet getrouw betoonen.
Zy gaf niet slechts gehoor aan 't strafbaar vlugtbeleid,
Maar heeft daarin gestemd, en zelfs met gretigheid;
Daar 't haar betaamd had God als goed en heilig te achten,
En dus van hem alleen haar noodlot af te wachten.

Dat Adner Zulma derve, is zyn bestemde straf:
Ziedaar 't bevel dat God aan my te kennen gaf.
Bedwingt uw' tranenvloed: die word vergeefs vergoten
Ter weering van ons lot door God als vast besloten.

ó Gy! die vader zyt, het strekke uw ziel ten troost

Dat God uw vuist ontslaat van 't moorden van uw kroost.
 Gy, Zulma! die u ziet aan 't doodgeweld ontheven,
 Vertrouwt u, daar u God in zynen dienst doet leven;
 Betreur geenszins 't gemis van talryk nageslacht;
 Wie weet of eenig kroost van u wierd voortgebragt?
 En zo men u een' reeks van zonen zag verwekken,
 Wie weet of niet uw kroost u zou ten vloek verstrekken?
 'k Zag in den langen loop van mynen levenstyd,
 Dat niet altyd het kroost ter zegening gedyd.
 Hoe 't zy, God kan alleen in 't geen ons nadert lezen;
 't Is dikwyls goed voor ons 't geen ons schynt hard te wezen.
 Berust dan in den wil des Meesters van 't heeläl,
 Gerust dat deugd uw' naam onsterflyk maken zal,
 En dat uw lyden u, hoe streng gy 't nu moogt achten,
 Doorluchtig maken zal by verre nageslachten.

Gy, Adner! leer dit uur uit wat gy ondergaat,
 Dat God niet straffeloos zich ooit bedriegen laat.
 Heeft hy, uw list ter straffe, u thans een bruid outnomen,
 Uw deugd doe, in zyn gunst, eene andere u bekomen:
 Verwyt uzelv' uw lot: uit zwakheid sproot uw schuld:
 Uw zwakheid word gestraft; neem in uw lot geduld.
 Welään nul 't is thans tyd van Zulma u te scheiden.
 Ik moet op 't oogenblik haar in myn woning leiden,
 Daar zy zichzelve wyde aan dien geduchten God,
 Vrymagtig in 't beschik van zyner schepslen lot.

ZULMA.

Welään! myn voorgevoel toen gy zyt uitgetogen,
 Myn vader! tot den slyd, heeft geenszins my bedrogen:
 God gaf myn hart een' wenk dat hy 't voor zich begeert:
 Voldoen weaan 't geen hy eischt; de droefheid zy verheerd.

Vaar.

Vaarwel! zie me in den dienst der reine Godheid leven...

Alle ovrigc aardfche hoop heeft éénflags my begeven.

'k Zal daar ge uw vaderland uit verder lyden red,

Uw wapens, waar gy ftryd, verfterken door 't gebed.

En gy, myn Adner! gy die me eeuwig moet verliezen,

Vertroost u... 'k Moet voor ú dien grooten God verkiezen,

Die hoogst genadig, u befchermt heeft in een' ftryd

Waarín uw arm uw land zo roemryk heeft bevryd.

Hy is het offer waard' dat wy hem moeten geven.

Myn liefde fterft voor ú, nu ik voor hém moet leven;

Doof de uwe in 't fchreijend' hart... Denk, Adner! liefdepyn

Voor eene aan God gewyd, zou hoogst misdadig zyn.

Vaarwel!... Indien gy kunt, ban Zulma uit uw zinnen.

Tegen de Maagden.

Befchreidsters van myn lot!-geliefde gezellen!

Dat thans uw treurftem zwyge, en alle klagten fpaar'.

Myn ziel juicht in Gods wil. Maar, gy! dat ieder jaar,

Zolang Gods wyze wil eene uwer fpare in 't leven,

Door u op 't naast gebergte een klagt worde aangeheven,

Waarín all' wat u hoort myn lot herinnerd word',

En om dat lot één' traan van tedre deernis ftoft'.

Een treurig oog op haar' vader en Adner ftaande.

Vaart eeuwig wel!...

De hand van den priester grypende.

Gaan wy, eer dat natuur en liefde...

*Bezwymende in de armen van Salomith, die toefchiet,
om haar te onderfteunen.*

Ik kan niet meer.

ADNER, in tranen, en met de oogen ten hemel geflagen.

o God! die zo geftreng my griefde...

JEPHTAH, *met nadruk, hem by de hand nemende.*
 Zwyg, jongling! leer van my, u spiegende aan myn pyn,
 Altyd in 't hoogst des noods op God gerust te zyn.
 'k Was vader tot myn straf... flauwhartig wanvertrouwen
 Op de Oppermajesteit heeft my myn leed gebrouwen.
 vertroosten wy elkaer in 't hevigst van 't verdriet.
 Een wee gelyk ons wee raakt niet éénsflags tot niet;
 De Godsdienst en de tyd... zy zullen ons genezen.
 De stem van 't vaderland moet thans de sterkste wezen:
 Dees roept ons saam' te veld, om de overige steen
 Te rukken uit de hand der heillooze onbesneen.
 Natuur bezweek in my voor vaderlandsche pligten,
 Dat zy voor 't minst de liefde in Adners hart doen zwichten;
 En zien wy 't vaderland geheel van 't juk verlost,
 Vergeten wy wat dit ons beiden heeft gekost.
 Vooraf, laat ons de drift van 't wanklend volk bedwingen;
 't Is tegen my misnoegd, en 't kan den band ontspringen;
 't Acht Eliazar hoog; maar 't kan, ééns aangesard,
 Uitspatten tegen hem, als tegen my.

ADNER, *uit een droefgeestig gepeins bekomende, en
 zich in de armen van Jephtah werpende, overstelpet
 van droefheid.*

ó Smart!

1792.

E I N D E.

ANTONA MITTELMEIJER
Handel in Oude Boeken en Prenten
Kerkstraat 51, N. d. Laidachestraat
Amsterdam-Bureau

